

EVA LUA TIE

Alcohol- en drugsgebruik
Friese jongeren 2018-2021

Evaluatie Fries programma
Jeugd, Alcohol en Drugs

PLATFORM
NUCHTERE
FRIES'L

2012

BELANGRIJKSTE CIJFERS EN TRENDS

2019

TOTAAL OVERZICHT 2012, 2016 EN 2019

Startleeftijd alcoholgebruik: **13 jaar**

39% dronk laatste vier weken nog alcohol

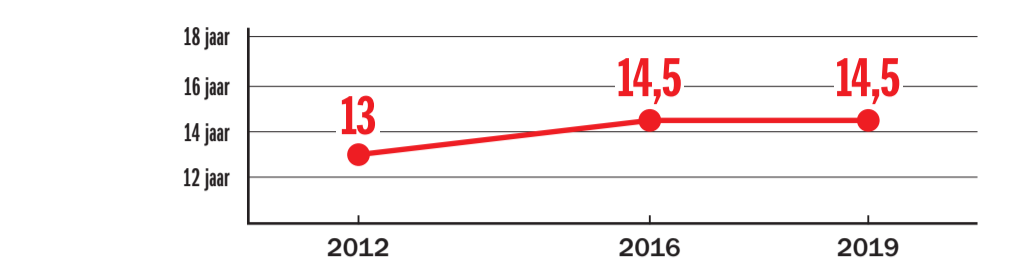
AANTAL JONGEREN 18- DAT ALCOHOL HEEFT GEDRONKEN IS VANAF 2016 GESTABILISEERD

Startleeftijd alcoholgebruik: Vanaf 2016 is de daling gestabiliseerd. **14,5 jaar**

31% dronk laatste vier weken nog alcohol

14 jaar **29%** 19 t/m 24 jaar **88%**

15 jaar **52%**

16 jaar **74%**

17 jaar **77%**

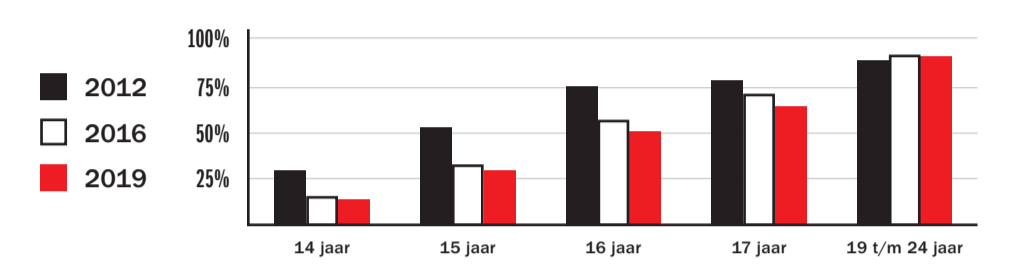
AFNAME ALCOHOLGEBRUIK; VOORAL BIJ JONGEREN TOT EN MET 17 JAAR

14 jaar **13%** 15 jaar **29%** 16 jaar **50%** 17 jaar **63%**

= daling van: **16%** **23%** **24%** **14%**

19 t/m 24 jaar **90% = stabiel** (laatste jaar alcohol gedronken)

In 2012 deed **70%** van de jongeren die recentelijk alcohol had gedronken aan binge drinken

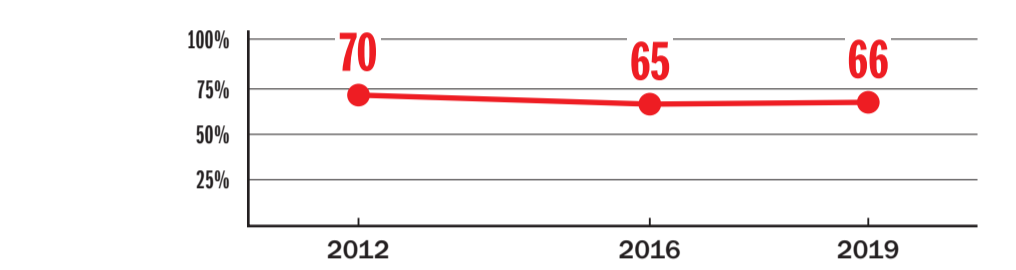
Bingedrinkers drinken minstens 5 drankjes bij een gelegenheid. Zware drinkers zijn mensen die minstens 1 keer per week 6 (mannen) dan wel 4 (vrouwen) of meer glazen alcohol op 1 dag drinken.

BINGE DRINKEN ONVERMINDERD HOOG

Het aantal jongeren dat alcohol drinkt gaat omlaag, net als het aantal jongeren dat aan binge drinken doet. Maar wanneer jongeren eenmaal drinken, blijft het percentage binge drinkers hoog.

In 2019 deed **66%** (-4%) van de jongeren die de afgelopen maand alcohol had gedronken aan binge drinken.

12 t/m 17 jaar

Thuisituatie **74%** Op straat **14%**

Horeca **61%** Schoolfeest **5%**

Keet, hok, of schuur **24%** anders **12%**

Sportkantine **3%**

OP DEZE PLEKKEN DRINKEN JONGEREN ALCOHOL

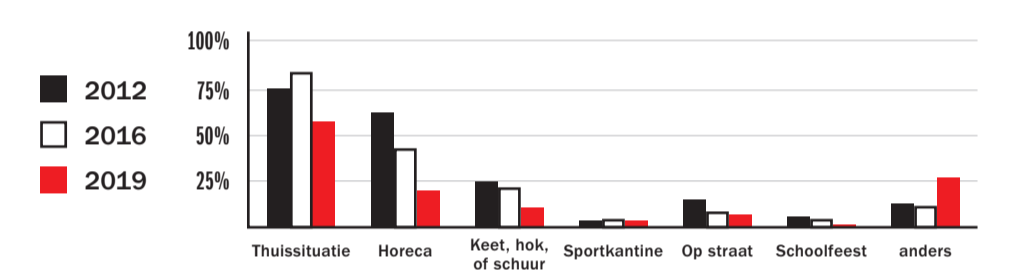
12 t/m 17 jaar

Thuisituatie **56%** (-18%) Sportkantine **3%**

Horeca **19%** (-42%) Op straat **6%** (-8%)

Keet, hok, of schuur **10%** (-14%) Schoolfeest **1%** (-4%)

andere **26%** (+14%)

12 t/m 17 jaar

Mijn ouders vinden het goed **44%**

Mijn ouders zeggen er niets van **13%**

Mijn ouders raden drinken af **21%**

Mijn ouders verbieden het **4%**

Mijn ouders weten niet dat ik drink **13%**

Mijn ouders vinden dat ik minder moet drinken **5%**

16 t/m 17 jaar: Mijn ouders vinden het goed **61%**

STEEDS MEER OUDERS HOUDEN ZICH AAN NIX18 REGEL

12 t/m 17 jaar

Mijn ouders vinden het goed **40%** (-14%)

Mijn ouders zeggen er niets van **10%** (-3%)

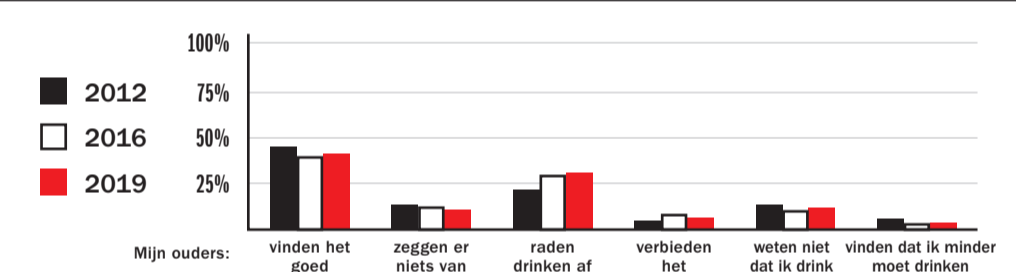
Mijn ouders raden drinken af **30%** (+7%)

Mijn ouders verbieden het **6%** (+2%)

Mijn ouders weten niet dat ik drink **11%** (-3%)

Mijn ouders vinden dat ik minder moet drinken **3%** (-2%)

16 t/m 17 jaar: Mijn ouders vinden het goed **51%** (-10%)

Percentage jongeren dat wel eens alcohol heeft gedronken:

vmbo-bk **41%**

vmbo-gt **34%**

havo **33%**

vwo **42%**

AFNAME NIET GELIJK OP VERSCHILLENDE SCHOOLNIVEAUS

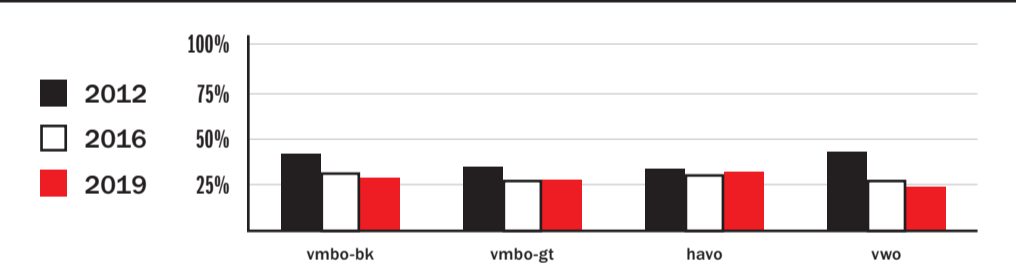
Percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken wel eens alcohol heeft gedronken:

vmbo-bk **28%** = daling van: **13%**

vmbo-gt **27%** **7%**

havo **31%** **2%**

vwo **23%** **19%**

	ooit alcohol gedronken	afgelopen 4 weken
stedelijk	46%	33%
niet-stedelijk	56%	44%

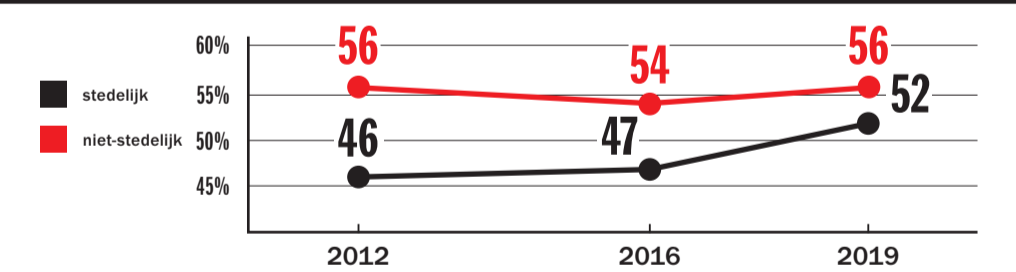
Er zit geen verschil in percentage ouders dat volgens jongeren alcohol drinken goedkeurt. Ook is de gemiddelde leeftijd waarop voor het eerst alcohol gedronken wordt gelijk.

ALCOHOLGEBRUIK NIET-STEDELIJK GEBIED LICHTELIJK HOGER DAN IN DE STAD

	ooit alcohol gedronken	afgelopen 4 weken
stedelijk	52% (-6%)	29% (-4%)
niet-stedelijk	56%	31% (-11%)

Stedelijk gebied: meer dan 1500 adressen per km² (Leeuwarden, Sneek, Drachten, Heerenveen, Bolsward, Wolvega, Harlingen, Franeker, Joure). Niet-stedelijk gebied: minder dan 500 adressen per m² (platteland excl. Grotere kernen als Dokkum, Workum, Buitenpost, Gorredijk).

% correcte naleving per type verkooppunt in 2015

Horeca **33%** Supermarkt **59%**

Sportkantine **30%** Jongerencentrum **37%**

Cafetaria **23%** Evenement **14%**

Slijterij **46%** Totaal **37%**

2015

GEMIDDELD KRIJGT TWEE DERDE VAN MINDERJARIGEN ALCOHOL MEE BIJ EEN AANKOOPPOGING

% correcte naleving per type hotspot in 2019

Horeca **39,0%** Supermarkt **71,2%**

Sportkantine **28,6%** Jongerencentrum **24,1%**

Cafetaria **15,0%** Evenement **18,2%**

Slijterij **73,8%** Totaal **36,6%**

2019

In 2019 zijn hotspots nauwkeuriger in beeld gebracht. Hierdoor zijn uitkomsten niet één-op-één te vergelijken met voorgaande jaren.

12 t/m 17 jaar

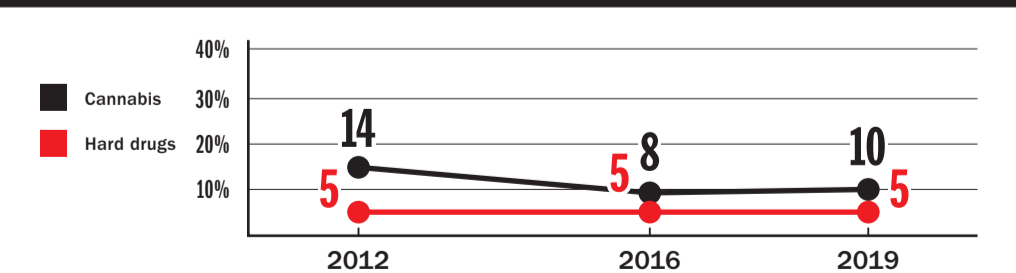
	ooit drugs gebruikt	afgelopen 4 weken
Cannabis	14%	9%
Hard drugs	5%	3%

DRUGSGEBRUIK STABIEL LAAG

12 t/m 17 jaar

	ooit drugs gebruikt	afgelopen 4 weken
Cannabis	10% (-4%)	4% (-4%)
Hard drugs	5%	2% (-1%)

De toename van 27 opnames in 2012 naar 124 in 2016 hoeft niet meteen te betekenen dat er daadwerkelijk meer jongeren door alcoholgebruik in het ziekenhuis belanden dan in voorgaande jaren. Ziekenhuisopnames worden steeds beter geregistreerd, vooral door politie en ambulancediensten.

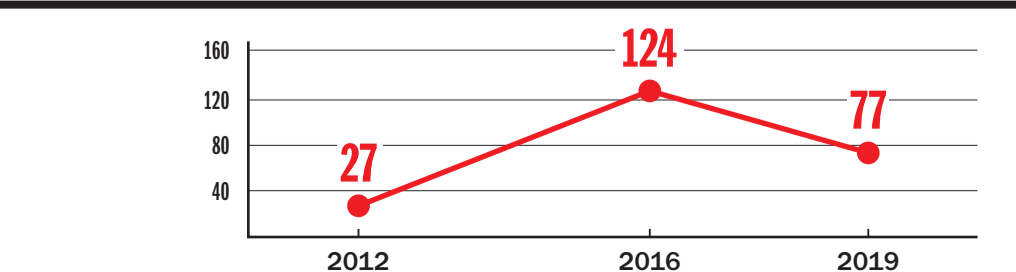
t/m 17 jaar **27**

ZIEKENHUISBEZOEKEN ALS GEVOLG VAN ALCOHOLGEBRUIK

t/m 17 jaar **77** (-47)

Deze afname is te verklaren door de maatregelen die zijn ondernomen om de coronapandemie onder controle te krijgen, zoals het sluiten van horeca, sportverenigingen en jongerencentra; beperken verkooptijden alcohol (tot 20.00 uur) in slijterijen en supermarkten; annuleren van evenementen

OVER HET PLATFORM NUCHTERE FRIES

In 2018-2021 richtte Platform Nuchtere Fries zich op het terugdringen van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren, om daarmee winst te halen op:

- de gezondheid van jongeren;
- de ontwikkeling van jongeren: schoolprestaties, minder schoolverzuim en -uitval;
- veiligheid: minder ongelukken, geweld en overlast.

Het programma richtte zich primair op de omgeving van jongeren en kende verschillende activiteiten binnen de belangrijkste pijlers van effectief beleid op het gebied van alcohol- en drugsproblematiek: beleid (grenzen stellen), handhaving (grenzen bewaken) en bewustwording (grenzen overdragen).

ACTIVITEITEN VAN DE AFGELOPEN 4 JAAR

- **Fries format voor gemeentelijke preventie- en handavingsplannen alcohol**
waarin de gezamenlijke onderdelen zijn ingevuld.
- **Meting van de beschikbaarheid van alcohol (een belangrijke voorspeller van alcoholgebruik)**
mystery shopping bij 250 Friese verkooppunten waar jongeren komen: wordt de leeftijdsgrens nageleefd?
- **Peiling koop- en drinkgedrag 16- en 17-jarigen**
hoe komen Friese jongeren aan alcohol, waar en wanneer drinken ze?
- **Ondersteuning Nix18 in Friesland**
actieve ondersteuning van de landelijke campagne en aanvullend eigen activiteiten.
- **Theater Smoar**
educatief gericht op ouders, jongeren en scholen.
- **Ondersteuning evenementenorganisatoren bij genotmiddelenbeleid**
met praktische handreiking, polsbandjes, ID-readers en blaastesten en ander materiaal.
- **Delen van nieuwe inzichten, expertise en ervaringen**
middels onder andere themabijeenkomsten: DHW, hokken & keten en verhogen van naleving.
- **Promoten van de Gezonde Schoolaanpak 'Helder op School'**
Webinar georganiseerd voor scholen in voortgezet, middelbaar beroeps- en hoger beroepsonderwijs.
- **Ondersteuning voor ouders**
Interactieve webinar met Theater georganiseerd, stellingenwaaier ontwikkeld voor ouderavonden.
- **Debat voor (v)mbo leerlingen**
'Debat van NIX' geeft leerlingen meer inzicht in groepsdruk en het eigen middelengebruik.
- **Ondersteuningsaanbod voor sportverenigingen en buurthuizen**
Samen met Team:Fit een webinar georganiseerd over gezonde en alcoholvrije kantines, promofilm ontwikkeld om sportverenigingen te enthousiasmeren voor deze aanpak.
- **Advisering en ondersteuning van Friese gemeenten**

DIT WAARDEERDEN DE GEMEENTEN HET MEEST

Alle Friese gemeenten zijn positief over het belang om samen te werken binnen het Platform Nuchtere Fries. Zij waarderen vooral...:

- het Friese format voor de lokale preventie- en handavingsplannen;
- de adviesfunctie en samenwerking op alcohol- en drugsbeleid;
- de hotspotnalevingsonderzoeken;

HIER KUNNEN WE DE KOMENDE 4 JAAR WINST BEHALEN

- Borgen van het thema alcohol- en drugspreventie (leefstijl) in de FPA;
- Hanteren van een levensloopbenadering;
- Realiseren van betere samenwerking tussen sociaal en medisch domein met betrekking tot alcohol- en drugspreventie;
- Alcohol- en drugspreventie beter verbinden aan de brede insteek vanuit de FPA-thema's;
- Nuchtere Fries organiseren in termen van weten, delen, doen;
- Preventieactiviteiten organiseren op zowel regelgeving, educatie en handhaving;
- Onderzoeken of het IJslands Preventiemodel een preventiemodel voor Friesland is;
- Benutten van de gemeentelijke regelruimte in de Alcoholwet;
- Aanjagen om de implementatie van de handreikingen
Toezicht op de Alcoholwet.

**NUCHTERE
FRIES**
Drank. Denk na.

© Platform Nuchtere Fries, oktober 2021

Het Fries programma Jeugd, Alcohol en Drugs is een samenwerking tussen de Friese gemeenten, GGD Fryslân, Verslavingszorg Noord Nederland, Politie Fryslân, Koninklijke Horeca Nederland, Provincie Fryslân en het Openbaar Ministerie. Onder de naam 'Nuchtere Fries' werken deze organisaties sinds 2008 samen. Meer weten? Kijk dan op www.nuchterefries.nl.